

vidt jeg forstaar, at bringe Statens Støtte til og Statens Indseende med disse to Arter af Undervisning ind under gode Former. Mere har jeg ikke kunnet finde i disse to Forslag, men jeg vil haabe, det maa lykkes, inden de forlader Rigsdagen, at faa dem ændret saaledes, at de kommer til at give Værkstedundervisningen og Fagskolerne gode Udviklingsmuligheder, thi det har de ikke efter de foreliggende Lovforslag. Der findes i begge Forslag et Par Uklarheder, som jeg gerne vil pege paa. En af Betingelserne for at opnaa Statstilskud er, at der gives et Driftstilskud af mindst samme Størrelse fra anden Side, men der staar intet om, hvad der menes med Udtrykket „anden Side“. Da den højtærede Handelsminister fremsatte Forslaget, udtalte han følgende, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal oplæse: „Og man har navnlig tænkt sig, at det skulde stilles som Vilkaar for, at Staten skulde støtte saadanne Skoler, at der ogsaa er Interesse for dem hos Fagene, en Interesse, der skulde give sig Udtryk i et kontant Tilskud af samme Størrelse som det, man begærer af Staten“. Det synes altsaa at være den højtærede Ministers Mening, at der med Udtrykket „anden Side“ menes Faget. Men hvis nu Faget ikke er interesseret i, at der indrettes Værkstedundervisning, og det kan jo meget vel tænkes, vil en saadan Undervisning være umuliggjort, selv om den er aldrig saa ønskelig. Der maa vistnok en Ændring til, jeg tror ikke, at Faget i alle Tilfælde er den rette til at afgøre, hvorvidt der skal indføres Værkstedundervisning eller ej. En Kommunalbestyrelse, et Amsraad har maaske Lyst til at give Tilskud til Værkstedundervisning, og i saa Fald maa, mener jeg, denne Værkstedundervisning være fuldt berettiget til at faa Statstilskud, naturligvis saafremt de øvrige Betingelser opfyldes. Den anden Uklarhed findes ogsaa i de opstillede Betingelser, idet det som Betingelse for at faa Statstilskud forlanges, at Værkstedundervisningen skal foranstaltes og ledes af en Organisation for Faget. Uklarheden ligger i, at der intet staar om, hvilken Art faglig Organisation der tænkes paa, om det er en Mesterorganisation eller en Fagforening. Begge maa efter min Mening være interesserede i, at der bliver indført Værkstedundervisning. Ved den Skole, i hvis Ledelse jeg har den Ære at sidde, har vi, som det ærede Medlem fra Verninge ogsaa gjorde opmærksom paa, Værkstedundervisning i adskillige

Fag, men det har snart været Mesterorganisationen, snart Fagforeningen, snart begge i Forening, som har taget Initiativet. Jeg maa i alt Fald sige, at hvis der med Udtrykket „en Organisation for Faget“ kun tænkes paa en Mesterorganisation, kan jeg ikke give Lovforslaget min Tilslutning paa dette Punkt, idet jeg maa hævde, at Svendene er mindst lige saa interesserede i, at der oprettes Værkstedundervisning, som Mestrene.

Jeg skal saa tillade mig at fremføre et Par Anker, jeg har overfor disse Lovforslag. Der staar, at en saadan Værkstedundervisning skal være under Ledelse af en Organisation for Faget. Hvis nu en saadan Værkstedundervisning bliver oprettet ved en teknisk Skole — og det er jo Meningen, at man skulde gaa den Vej —, mener jeg, at Ledelsen ubetinget bør ligge hos Skolen. Faget kan ikke overtage Ledelsen. Det kan føre Tilsyn med Undervisningen, det kan være med til at planlægge Undervisningen, men Ledelsen kan det intet have med at gøre. Den maa være Skolens Sag under Fagets Tilsyn.

Jeg kommer derpaa til Bestemmelser om, at en Fagskole for at faa Statstilskud skal have været i Virksomhed i mindst 2 Aar og en Værkstedundervisning i mindst 1 Aar. Hvis denne Bestemmelse bliver vedtaget, har man noget nær slaaet Bom for Oprettelse af Værkstedundervisning og Fagskoler. Jeg har allerede peget paa, at i adskillige Fag er Værkstedundervisning ganske uundværlig, og med den Udvikling vi er inde i, vil den, efterhaanden som Tiden skrider frem, blive det i endnu flere Fag. Det maa derfor efter min Mening gøres let at oprette Værkstedundervisning; men vedtager man den Bestemmelse, jeg her taler om, vil det være ret vanskeligt, fordi Oprettelsen bliver temmelig kostbar. Jeg tror, man bør foretage saadanne Ændringer, at Staten ikke alene straks giver Tilskud til en alt oprettet Værkstedundervisning, men ogsaa yder Tilskud til Oprettelsen, altsaa til Anskaffelse af Værktøj, alt naturligvis under Forudsætning af, at Tilsynet og Handelsministeriet i det enkelte Tilfælde finder det forsvarligt.

Jeg skal saa vende mig til Lovforslaget om Tilsyn med den tekniske Undervisning for Haandværkere og industridrivende, og jeg vil da straks sige, at det er et Lovforslag, som Skolerne imødeser med store Forventninger, idet den nuværende Form for Tilsyn er utilstrækkelig. Den tekniske Kommission foreslaar, at Tilsynet skal underlægges en Direktør, som bi-